

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ
ТОВАРІВ І ПОСЛУГ»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітня програма	«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Тривалість викладання	3-й семестр (6 чверть)
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції:	4 години на тиждень
практичні заняття:	3 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2793>

Кафедра, що викладає: Прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Викладачі:

	Сергеєва Олена Романівна (<i>лекції</i>) доцент, канд. екон. наук, доцент кафедри ПЕППУ Персональна сторінка https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/sergeeva/sergeeva.php E-mail: serhieieva.o.r@nmu.one
	Терехов Євген Володимирович (<i>практичні заняття</i>) доцент, канд. екон. наук, доцент кафедри ПЕППУ Персональна сторінка https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/terekhov/terekhov.php E-mail: Terekhov.ye.v@nmu.one

1. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна спрямована на формування у слухачів навичок планування та розвитку систем управління якістю на підприємстві, скеровані на забезпечення його конкурентоспроможності. В сучасних економічних умовах успіх підприємств у конкурентному протистоянні все більшою мірою залежить від здатності створювати продукцію, яка характеризується високими показниками якості. Якість, як економічна категорія, стає головним критерієм прийняття управлінських рішень щодо ефективного використання ресурсів та формування ціннісної пропозиції підприємства, яка відповідає ринковим очікуванням.

Отримані знання з дисципліни будуть корисні студентам при оцінюванні рівня якості та конкурентоспроможності товарів та послуг, обґрунтуванні управлінських рішень щодо розвитку систем управління якістю на підприємстві та розробки на підставі цього успішних конкурентних стратегій.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – оволодіння методиками визначення і оцінки конкурентоспроможності товарів та послуг підприємства, особливостями управління конкурентними перевагами підприємства та конкурентними стратегіями на основі поліпшення якості продукції та процесів.

Завдання курсу:

- формування системи знань стосовно управління якістю та конкурентоспроможністю товарів та послуг;
- опанування методики оцінки рівня якості та конкурентоспроможності товарів та послуг;
- опанування основ планування розвитку систем управління якістю та конкурентоспроможністю на підприємстві.

3. Результати навчання

- демонструвати вміння аналізувати досвід та прогнозувати можливості застосування результатів науково-технічного прогресу у розробці товарів та послуг підприємства;
- вміти визначати перспективні напрями інноваційного розвитку товарів та послуг підприємства;
- вміти визначати категорії та рівні управління якістю на підприємстві;
- демонструвати вміння розвивати системи управління якістю;
- вміти визначати показники якості товарів та послуг, що впливають на їх конкурентоспроможність, оцінювати рівень конкурентоспроможності товарів та послуг;
- вміти здійснювати контроль рівня управління якістю;
- демонструвати знання побудови конкурентних стратегій підприємства на основі управління якістю товарів та послуг.

4. Структура курсу

Лекції	
1	Тема 1. Введення в курс Управління якістю та конкурентоспроможністю товарів і послуг Предмет дисципліни. Задачі дисципліни «Управління якістю та конкурентоспроможністю товарів і послуг». Сутність поняття «якість» та її рівні на підприємстві.
2	Тема 2. Управління якістю на підприємстві Зміст процесу управління якістю. Принципи управління якістю. Піраміда якості. Стандартизація як інструмент забезпечення якості продукції.
3	Тема 3. Системи управління якістю Характеристика системи якості на підприємстві. Міжнародні стандарти сімейства ISO. Створення системи управління якістю. Забезпечення ефективного функціонування системи управління якістю. Загальне управління якістю – система TQM. Інструментарій управління якістю. Державна політика управління якістю в Україні.
4	Тема 4. Контроль, облік і аналіз процесів управління якістю Організація контролю якості продукції і профілактики браку. Методи контролю якості, аналізу дефектів і їхніх причин. Статистичні методи контролю якості.
5	Тема 5. Конкурентоспроможність як категорія і як властивість підприємства, що функціонує в умовах ринкової економіки Сутність та види економічної конкуренції. Конкурентоспроможність суб'єкта конкуренції та її основні ознаки. Стратегії формування конкурентних переваг. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару.

	Тема 6. Методи оцінки конкурентоспроможності та її фактори
6	Фактори, чинники та критерії конкурентоспроможності товару. Методи визначення конкурентоспроможності виробу. Управління підвищенням конкурентоспроможності підприємства.
	Практичні заняття
1	Сутність управління якістю: ситуаційна вправа
2	Системний підхід до управління якістю: практичні вправи
3	Аналіз основних відмінностей шкіл управління якістю
4	Індивідуальне завдання. Оцінка рівня конкурентоспроможності продукції
5	Контроль якості продукції на підприємстві
6	Розгляд кейсів щодо успішних практик забезпечення якості та конкурентоспроможності підприємства.
7	Аналіз методичних рекомендацій щодо розрахунку і аналізу конкурентоспроможності товарів та послуг за чинником якості
8	Оцінка конкурентного середовища підприємства
9	Оцінка конкурентоспроможності товарів та послуг підприємства

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one); перевірений доступ до платформи Moodle; програм Microsoft Office 365 (Teams, Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з тестування за лекційною частиною та індивідуального завдання на практичних складатиме не менше 60 балів з максимально можливих 100 балів. Оцінка з поточного оцінювання визначається як середнє від оцінок: 1) тестування за лекційною частиною на останньому навчальному тижні кожної чверті; 2) індивідуальне завдання на практичних заняттях. Індивідуальне завдання оцінюється експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені Національною рамкою кваліфікації (НРК) для бакалаврського рівня вищої освіти.

6.3. Критерії оцінювання елементів поточного та підсумкового контролю:

Підсумкове оцінювання – тест (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку). Максимальна кількість балів при підсумковому оцінюванні: 100.

Для ліквідації академічної заборгованості з дисципліни після формального завершення

сесії, студент має право на підсумкове оцінювання в форматі письмової роботи, яка складається з відповідей на два запитання. Така робота експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

<i>Рівень, рейтингова шкала</i>	<i>Теоретична підготовка</i>	<i>Практичні уміння і навички</i>
Високий, 100-90, відмінно	Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести закони, теореми, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	Студент самостійно розв'язує типові задачі різними способами, стандартні, комбіновані й нестандартні завдання, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних та індивідуальних робіт студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній 89-74 дуже добре, добре	Студент знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні положення, принципи та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	Студент самостійно розв'язує типові (або за визначеним алгоритмом) завдання, володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій та перетворень, може самостійно сформулювати типову задачу за її словесним описом, скласти типову схему та обрати раціональний метод розв'язання, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату.
Достатній, 73-60, задовільно, посередньо	Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних теоретичних положень та їх відмінність, може записати окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може.	Студент може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність виконувати основні елементарні аналізи, але не спроможний самостійно сформулювати задачу за словесним описом і визначити метод її розв'язання.
Низький, 59-0, незадовільно	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими	Студент знає умовні позначення та вмє розрізняти основні величини, вмє розв'язувати

	уявленнями про теоретичні положення. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії.	завдання лише на відтворення основних формул, здійснювати найпростіші математичні дії.
--	---	--

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <https://cutt.ly/IBesJEc>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з оцінки знань за дистанційним курсом.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

8 Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Капінос Г. І., Грабовська І. В. Управління якістю: навчальний посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 278 с.

2. Управління якістю: навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей / Безродна С. М. – Чернівці: ПВКФ «Технодрук», 2017. – 174 с

<https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/2808c736-8f6a-43e4-9a0d-0e9ad78aa1b9/content>.

3. Костюченко М.П., Ляшок Я.О., Подкопаєв С.В., Кіпко О.Е. Основи управління якістю (теоретико-методологічні аспекти): навчальний посібник для студентів технічних спеціальностей / М.П. Костюченко, Я.О. Ляшок, С.В. Подкопаєв, О.Е. Кіпко; за ред. М.П. Костюченка. – Покровськ: ДВНЗ «ДонНТУ», 2017. – 447 с., https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2021/Kostjuchenko_2017_447.pdf.

4. Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с. https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5049/1/Upravl_Konkurent_22-11-22.pdf.

5. Лупак Р. Л., Васильців Т. Г. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. Львів : Видавництво ЛКА, 2016. 484 с. https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/Konkurentospro-mozhnist_p-va_Lupak__Vasilciv.pdf.

6. Управління якістю продукції та послуг/ Білецький Е. В., Янушкевич Д. А., Шайхлісламов З. Р., Харків. торгов.-економ. інститут ХНТЕУ- Х. : ХТЕІ, 2015, 222 с., https://www.ecolabel.org.ua/images/page/upravlinnya_yakistyu_produktsii_ta_poslug.pdf.

Додаткові

1. Terekhov, Y., & Utvinov, Y. (2021). Management of quality formation and monetary assessment of technogeneous lands in conditions of implementation of land-saving technologies of development of deposits. *World of Mining-Surface and Underground*, 73(3), 154-159.

2. Вагонова О. Г., Госалова С. В., Терехов Є. В. Сучасний стан інноваційної діяльності на промислових підприємствах України. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. № 3 (71), 2020. С. 189-196. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/71.189>.

3. Вагонова, О. Г., Беклешов, Д. О., & Терехов, Є. В. (2021). Методичне обґрунтування напрямів підвищення кваліфікації персоналу підприємства. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*, (4), 200-206, DOI:<https://doi.org/10.33271/ebdut/76.200>.